

సూర్యశతకం

మయూరమహాకవి

జమ్భారాతీభకుమ్భోద్భవ దధతః సాన్తసిన్ధూరరేణుం
రక్తాః సిక్తా ఇవౌమైరుదయగిరితటిధాతుధారాద్రవస్య
ఆయాన్త్యా తుల్యకాలం కమలవనరుచేవారుణా వో విభూత్యై
భూయాసుర్భాసయన్తో భువనమభినవా భానవో భానవీయాః 1

భక్తిప్రహ్వాయ దాతుం ముకుళపుటకుటీకోటరక్తోడలీనాం
లక్ష్మీమాక్రష్టుకామా ఇవ కమలవనోద్ధాటనం కుర్వతే యే
కాలాకారాన్ధకారాననపతితజగత్సాధ్వసద్వంసకల్యాః
కళ్యాణం వః క్రీయాసుః కిసలయరుచయస్తే కరా భాస్కరస్య 2

గర్భేష్వమ్భోరుహాణాం శిఖరిషు చ శితాగ్రేషు తుల్యం పతన్తః
ప్రారమ్భే వాసరస్య వ్యుపరతిసమయే చైకరూపాస్తదైవ్య
నిష్పర్యాయం ప్రవృత్తాస్త్రీభువనభవనప్రాజ్ఞణే పాన్తు యుష్మా
నూష్మాణం సంతతాధ్వశ్రమజమివ భృశం బిభృతో బ్రద్ధపాదాః 3

ప్రభ్రశ్యత్కుత్తరీయల్విషి తమసి సముద్ధేక్ష్య వీతావృతీన్ప్రాగ్
జన్తూస్తన్తూన్యథా యానతను వితనుతే తిగ్మ రోచిర్మ రీచీన్
తే సాన్త్రీభూయ సద్యః క్రమవిశదదశాశాదశాలీవిశాలం
శఖ్యత్సంపాదయన్తోమ్భృరమమలమలం మజ్జలం వో దిశన్తు 4

న్యక్కుర్వన్వో పదేశముపితరుచి శుచేవౌపధే: ప్రోపితాభా
 భాస్వద్గ్రావోధతేన ప్రథమమివ కృతాభ్యుధతి: పావకేన
 పక్షచ్ఛేదవ్రణాస్సక్ష్మత ఇవ దృపదో దర్శయన్ప్రాతరద్రే
 రాతామ్రస్తీవ్రభానోరనభిమతనుదే స్తోధభస్సుధమో వ: 5

శీర్ణపూణాన్ప్రిపాణీన్వణిభిరపఘనైర్ఘ్రరావ్యక్తమోషాన్
 దీర్ఘామ్రాతానఘాఘై: పునరపి ఘటయత్యేక ఉల్లాఘయన్ య:
 ఘర్మాంశోస్తస్య వోన్తర్విగుణఘనఘృణానిఘ్న నిర్విఘ్న వృత్తే
 ద్గత్తార్థా: సిద్ధసంఘైర్విదదతు ఘృణయ: శీఘ్రమంహూవిధాతమ్ 6

బిభ్రాణా వామనత్వం ప్రథమమయ తదైవాంశవ: ప్రాంశవో వ:
 క్రాంతాకాశాన్తరాళాస్తదను దశదిశ: పూరయన్తస్తతోపి
 ద్వాన్తాదాచ్ఛిద్య దేవద్విప ఇవ బలితో విఖ్యమాఖ్యఘ్న వానా:
 కృచ్ఛ్యాఙ్యచ్ఛ్యా యహేలోపహసితహరయో హారిదఖ్యా హరన్తు 7

ఉదగాడేనారుణిమ్నా విదధతి బహుళం యేరుణస్యారుణత్వం
 మూర్ధోద్మూతౌ ఖలీనక్షతరుధిరరుచో యే రథాక్వాననేషు
 శైలానాం శేఖరత్వం శితశిఖరిశిఖాస్తన్వతే యే దిశన్తు
 ప్రీన్తన్త: ఖే ఖరాంశో: ఖచితదినముఖాస్తే మయూఖా: సుఖం వ: 8

దత్తానందా: ప్రజానాం సముచితసమయాకృష్టస్మృష్టై: పయోభి:
 పూర్వోప్యే విప్రకీర్ణా దిశి దిశి విరమత్యహ్ని సంహారభాజ:
 దీప్తాంశోర్ధీర్ఘదు:ఖప్రభవభవభయోద్న్వదుత్తారనావో
 గావో వ: పావనానాం పరమపరిమితాం ప్రీతిముత్పాదయన్తు 9

బద్ధధ్వంసైకహేతుం శిరసి నతిరసాబద్ధసంధ్యాన్వలీనాం
 లోకానాం యే ప్రబోధం విదధతి విపులామ్భోజఖణ్డాశయేవ
 యుష్మాకం తే స్వచిత్తప్రథితపుడుతరప్రార్థనాకల్పవృక్షాః
 కల్పనతాం నిర్వికల్పం దినకరకిరణాఃకేతవః కల్మషస్య

10

ధారా రాయో ధనాయాపది సపది కరాలమ్బుభూతాః ప్రపాతే
 తత్త్వాలోకైకదీపాస్త్రీదశపతిపురప్రస్థితౌ వీధ్య ఏవ
 నిర్వాణోద్దోగియోగిప్రగమనిజతనుద్వారి వేత్రాయమాణా
 స్త్రాయంతాం తీవ్రభానోర్దీవసముఖసుఖా రశ్మయః కల్మషాద్యః

11

ప్రాచి ప్రాగాచరన్యోనతిచిరమచల్ చారుచూడామణిత్యం
 ముచ్చన్యో రోచనామ్భుః ప్రచురమివ దిశాముచ్చ్యై చ్చర్చనాయ
 చాటూత్కై చ్చక్రనామ్నాం చతురమవిచల్లైర్లోచనైరర్చ్యమానా
 చ్చేష్టనాం చిన్తితానాముచితమచరమాచ్చణ్డరోచీరుచో వః

12

ఏకం జ్యోతిర్ద్వశౌ ద్వే త్రిజగతి గదితాన్యబ్జజుస్సైచ్చతుర్భి
 ర్భూతానాం పంచమం యాన్యలమ్బుతుషు తథా షట్సు నానావిధాని
 యుష్మాకం తాని సప్తత్రిదశమునినుతాన్యష్టదిగ్భాన్వి భానో
 ర్వాన్తి ప్రాప్యే నవత్వం దశ దధతు శివం దీధితీనాం శతాని

13

ఆవృత్తిభ్రాన్తవిశ్వాః శమమివ దధతః శోషిణః స్వోష్మణేవ
 గ్రీష్మే దావాగ్ని తప్తా ఇవ రసమసకృద్వే ధరిత్యా ధయన్తి
 తే ప్రావృష్టాత్తపానాతిశయరుజ ఇవోద్వాన్తతోయా హిమర్తౌ
 మార్దణ్ణస్యాప్రచణ్ణాచ్చి రమశుభభిదేభీషవో వో భవన్తు

14

తత్వానా దిగ్విదూనాం సమధికమదురాలోకరమ్యామవస్థా
 మారుడప్రాడిలోక్తోత్కళితకపిలిమాలంకృతిః కేవలైవ
 ఉజ్జుమ్భామ్భోజనేత్రద్యుతిని దినముఖే కించిదుద్భిద్యమానా
 శ్మశ్రుశ్రేణీవ భాసాం దిశతు దశశతీ శర్మ ఘర్మత్విషో వః 15

మాళీన్దోర్మై ప మోషీద్యుతిమితి వృషభాన్కేన యః శన్కినేవ
 ప్రత్యగ్రోద్ధాటితామ్భోరుహకుహరగుహాసుస్థితేనేవ ధాత్రా
 కృష్ణేన ధ్యాన్తకృష్ణస్వతనుపరిభవత్రస్సునేవ స్తుతోలం
 త్రాణాయ స్తాత్తనీయానపి తిమిరరిషోః స త్విషాముద్గమో వః 16

విస్తీర్ణం వ్యోమ దీర్ఘాః సపది దశ దిశో వ్యస్తవేళామ్భుసోభీన్
 కుర్వద్భిర్ధృశ్యనానానగనగరనగాభోగపృథ్వీం చ పృథ్వీమ్
 పద్మిన్యుచ్ఛ్వాస్యతే యైరుషసి జగదపి ధ్వంసయిత్వా తమిస్త్రా
 ముస్త్రా విస్రంసయన్తు ద్రుతమనభిమతం తే సహస్రత్విషో వః 17

అస్తవ్యస్తత్వశూన్యో నిజరుచిరనిశానశ్వరః కర్తృమీశో
 విశ్వం వేశ్యేవ దేవః ప్రతిహతతిమిరం యః ప్రదేశస్థితోపి
 దిక్కాలాపేక్షయాసౌ త్రిభువనమటతస్తిగ్మభానోర్న వాఖ్యాం
 యాతః శాతక్రతవ్యాం దిశి దిశతు శివం సోర్చిషాముద్గమో వః 18

మా గాన్మానిం మృణాలీ మృదురితి దయయేవాప్రవిష్టోహిలోకం
 లోకాలోకస్య పార్శ్వం ప్రతపతి న పరం యస్తదాఖ్యార్థమేవ
 ఊర్ధ్వం బ్రహ్మణ్ణఖణ్ణస్ఫుటనభయపరిత్యక్తదైర్ఘ్యో ద్యుసీమ్ని
 స్వేచ్ఛావశ్యావకాశావధిరవతు స వస్తాపనో రోచిరోఘః 19

అశ్వామ: కాల ఏకో న భవతి భువనాంతోపి వీతేన్ధకారే
 సద్య: ప్రాల్యపాదో న విలయమచలశ్చన్దమా అప్పుపైతి
 బద్ధ: సిద్ధాన్తలీనాం న హి కుముదవనస్యాపి యత్రోజ్జహానే
 తత్రాత: ప్రేక్షణీయం దిశతు దినపతేర్దామ కామాధికం వ: 20

యత్యాన్తిం పజ్కజానాం న హరతి కురుతే ప్రత్యుతాదిక్యరమ్యాం
 నో దత్తే తారకాభాం తిరయతి నితరామాశు యన్ని త్యమేవ
 కర్తుం నాళం నిమేషం దివసమపి పరం యత్తదేకం త్రిలోక్యా
 శ్చక్షు: సామాన్యచక్షుర్విసద్య శమఘభిద్భాస్వత:స్తాన్మహాలా వ: 21

క్షాం స్కేపీయ: క్షపామ్భు:శిశిరతరజలస్పర్శతర్వాద్యతేవ
 ద్రాగాశా నేతుమాశాద్విరదకరసర:పుష్కరాణీవ బోధమ్
 ప్రాత: ప్రోల్లన్య విష్టో: పదమపి ఘృణయేవతివేగాద్ధవీయ
 స్యుద్ధామ ద్యోతమానా దహతు దినపతేర్దుర్ని మిత్తం ద్యుతిర్వ: 22

నో కల్పాపాయవాయోరదయరయదళత్కాఘరస్యాపి గమ్యా
 గాడోదీర్ఘోజ్జ్వలశీరహని న రహితా నో తమ:కజ్జలేన
 ప్రాప్తోత్పత్తి: పతఙ్గాన్న పునరుపగతా మోషముణ్ణాత్విషో వో
 వర్తి: సైవాన్యరూపా సుఖయతు నిఖిలద్యోపదీపస్య దీప్తి: 23

ని:శేషాశావపూరప్రవణగురుగుణశ్శాఘనీయస్వరూపా
 పర్యాప్తం నోదయాదౌ దినగమసమయోపప్లవేష్కున్నై వ
 అత్యన్తం యానభిజ్ఞా క్షణమపి తమసా సాకమేకత్ర వస్తుం
 బ్రద్న స్యేద్ధా సచిర్వో రుచిరివ రుచితస్యాప్తయే వస్తునోస్తు 24

విభ్రాణ: శక్తిమాశు ప్రశమితబలవత్తారకౌర్జిత్యగుర్వం
 కుర్యాణో లీలయాఘ: శిఖినమపి లసచ్చంద్రకాంతావభాసమ్
 ఆదధ్యాదన్ధకారే రతిమతిశయినీమావహన్వీక్షణానాం
 బాలో లక్ష్మీమపారామపర ఇవ గుహూహార్యతేరాతపో వ: 25

జ్యోత్స్నాంశాకర్షపాణ్ణుద్యుతి తిమిరమపీశేషకల్మాషమీష
 జ్ఞుమ్భోద్భూతేన పిల్గం సరసిజరజసా సంధ్యయా శోణశోచి:
 ప్రాత:ప్రారమ్భకాలే సకలమపి జగచ్చిత్రమున్మీలయన్తి
 కాన్తిస్తీక్షణ్ణత్విషోక్తాం ముదముపనయతాత్తూలికేవాతులాం వ: 26

ఆయాన్తీ కిం సుమేరో: సరణిరరుణితా పాద్యురాగై: పరాగై
 రాహూస్వీత్స్వస్య మాహారజనవిరచితా వైజయన్తి రథస్య
 మాన్విష్ఠీ ప్రథవాహవలివిదుతశిరశ్చామరాలీ ను లోక్తే
 రాశన్యాయోక్తైవం సవితురఘనుదే స్తాత్ప్రభాతప్రభా వ: 27

ధ్యాన్తద్వంసం విధత్తే న తపతి రుచిమన్నాతిరూపం వ్యనక్తీ
 న్యక్త్వం నీత్వాపి నక్తం న వితరతితరాం తావదహ్నాస్త్విషం య:
 స ప్రాతర్మా విరంసీదసకళపటిమా పూరయన్యన్మదాశా
 మాశాకాశావకాశావతరణతరుణప్రకమోర్కప్రకాశ: 28

తీవ్రం నిర్వాణహేతుర్యదపి చ విపులం యత్ప్రకర్షేణ చాణు
 ప్రత్యేక్షం యత్పరోక్షం యదిహ యదపరం నశ్వరం శాశ్వతం చ
 యత్సర్వస్య ప్రసిద్ధం జగతి కతిపయే యోగినో యద్విదన్తి
 జ్యోతిస్తద్ ద్విప్రకారం సవితురవతు వో బాహ్యమాభ్యన్తరం చ 29

రత్నానాం మణ్ణనాయ ప్రభవతి నియతోద్దేశలభావకాశం
 వహ్నోర్ధార్వాది దగ్గుం నిజజడిమతయా కర్తమానన్దమిన్దోః
 యచ్చ ితైత్రైలోక్యభూషావిధిరఘదహనం ఘోది వృష్యాశు తద్వో
 బాహుల్యోత్పాద్యకార్యాధికతరమవతాదేకమేవార్కతేజః: 30

మీలచ్చశుర్విజిహ్వాశుతి జడరసనం నిమ్మి తప్రూణవృత్తి
 స్వఖ్యాషారాక్షమత్వకృరిముపితమనః శ్వాసమాత్రావశేషమ్
 విస్తస్తాఙ్గం పతిత్వా స్వపదపహరతాదశ్రియం వోర్కజన్మా
 కాలవ్యాళావళీడం జగదగద ఇవోత్తాపయన్ప్రాకృతాపః: 31

నిఃశేషం నైశమమ్భుః ప్రసభమపనుదన్న శులేశానుకారి
 స్తోకస్తోకాపనీతారుణరుచిరచిరాదస్తదోషానుషఙ్గః
 దాతా దృష్టిం ప్రసన్నాం త్రిభువననయనస్యాశు యుష్మద్విరుద్ధం
 వద్యాద్ బ్రద్నస్య సిద్ధాన్వనవిధిరపరః ప్రాక్తనోర్చిఃప్రచారః: 32

భూత్వా జమ్బుస్య భేత్తుః కకుభి పరిభవారమ్భుభూః శుభ్రభానో
 ర్చిట్రాణా బభ్రుభావం ప్రసభమభినవామ్భోజజ్జమ్భాప్రగల్భా
 భూషా భూయిష్ఠశోభా త్రిభువనభవనస్యాస్య వైభాకరీ ప్రాగ్
 విభ్రాన్తి బ్రాజమానా విభవతు విభవోద్భూతయే సా విభా వః: 33

సంసక్తం సిక్తమూలాదభివనోద్యానకౌతూహలిన్యా
 యామిన్యా కన్యయేవామ్భుతకరకలశావర్ణితేనామ్భుతేన
 అర్కాలోకః క్రియాద్వో ముదముదయశిరశ్చక్రవాళాలవాలా
 దుద్యన్బాలప్రవాళప్రతిమరుచిరహఃపాదపప్రాక్పరోహః: 34

భిన్నం భాసారుణస్య క్వచిదభినవయా విద్రుమాణాం త్విషేవ
 త్వ ఘ్నన్మ క్షత్రరత్న ద్యుతినికరకరాళాన్తరాళం క్వచిచ్చ
 నాన్తర్మి:శేషకృష్ణశ్రీయముదధిమివ ధ్యాన్తరాశిం పీబన్తా
 దౌర్య: పూర్వోప్యపూర్వోగ్ని రివ భవదఘ్నుష్టుష్టుయేర్కావభాస: 35

గన్ధర్వైర్గద్యపద్యబృతికరితవచోహృద్యమాతోద్యవాద్యై
 రాద్యైర్వో నారదాద్యైర్మునిభిరభినుతో వేదవేద్యైర్విభిద్య
 ఆసాద్యాపద్యతే యం పునరపి చ జగద్యౌవనం సద్య ఉద్య
 న్ను ద్యోతో ద్యోతితద్యౌర్భతు దివసకృతోసావవద్యాని వోద్య 36

ఆవానైశ్చన్తక్తానైశ్చ్యుతతిమిరతయా తానవాత్తారకాణా
 మేణాజ్యలోకలోపాదుపహతమహసామోషదీనాం లయేన
 ఆరాదుత్ప్రేక్ష్యమాణా క్షణముదయతటాన్తర్లితస్యాహీమాంశో
 రామా ప్రాభాతికీ వోవతు న తు నితరాం తావదావిర్భవన్తీ 37

సానా సా నౌదయే నారుణీతదళపునర్యౌవనానాం వనానా
 మాలీమాలీడపూర్వా పరిహృతకుహరోపాన్తనిమ్నా తనిమ్నా
 భా వోభావోపశాన్తిం దిశతు దినపతేర్భాసమానా సమానా
 రాజీ రాజీవరేణో: సమసమయముదేతీవ యస్యా వయస్యా 38

ఉజ్జ్ఞుమ్భామ్భోరుహాణాం ప్రభవతి పయసాం యా శ్రియే నోష్టతాల్లై
 పుష్టాత్కాలోకమాత్రం న తు దిశతి దృశాం దృశ్యమానా విధాతమ్
 పూర్వాద్రేవే పూర్వం దివమను చ పున: పావనీ దిజ్ఞుఖానా
 మేనాన్స్త్రీనీ విభాసౌ నుదను నుతిపదైకాస్పదం ప్రాక్తనీ వ: 39

వాచాం వాచస్పతేరప్యచలభిదుచితాచార్యకాణాం ప్రపన్నై
 ర్వైరశ్చానాం తథోద్భా రితచతుర చాం చాననానాం చతుర్ణామ్
 ఉచ్యేతార్చాసు వాచ్యచ్యుతిశుచి చరితం యస్య నోద్భైర్వివిచ్య
 ప్రాచ్యం వర్చశ్చకాసచ్చిరముపచినుతాత్తస్య చణ్ణార్చిషో వ: 40

మూన్యద్దేర్ధాతురాగస్తరుషు కిసలయో విద్రుమౌషు: సముద్రే
 దిజ్మా తజ్జోత్తమాన్గేష్వభినవనిహిత: సాన్తసిన్ధూరరేణు:
 సీమ్ని వ్యోమ్న శ్చ హేమ్న: సురశిఖరిభువో జాయతే య: ప్రకాశ:
 శోణిమ్నా సా ఖరాంశోరుషసి దిశతు వ: శర్మ శోభైకదేశ: 41

అస్తాద్రీశోత్తమాజ్ఞే శితశశిని తమ:కాలకూట్ నిపీతే
 యాతి వ్యక్తిం పురస్తాదరుణకిసలయే ప్రత్యుష:పారిజాతే
 ఉద్యన్యారక్తపీతామ్బురవిశదతరోద్వీక్షితా తీక్ష్ణభానో
 ర్లక్ష్మీర్లక్ష్మీ రివాస్తు స్ఫుటకమలపుటాపాశ్రయా శ్రేయసే వ: 42

నీదన్వాన్తభూమిర్న తదుదరభువో బాన్ధవా: కౌస్తుభాద్యా
 యస్యా: పద్మం న పాణా న చ నరకరిపూర:స్థలీ వాసవేశ్మ
 తేజోరూపాపరైవ త్రిషు భువనతల్వ్యాదధానా వ్యవస్థాం
 సా శ్రీ: శ్రేయాంసి దిశ్యాదశిశిరమహాసో మణ్డలాగ్రోద్ధతా వ: 43

రక్షన్వక్షుణ్ణహేమోపలపటలమలం లాఘవాదుత్పతన్త:
 పాతగ్గఱా: పన్యవజ్ఞాజితపవనజవా వాజినస్తే జగన్తి
 యేషాం వీతాన్యచిహ్నాన్న యమపి వహతాం మార్గమాఖ్యాతి మేరా
 వుద్యన్నుద్ధామదేప్తిర్ముమణిమణిశిలావేదికాజాతవేదా: 44

ఘృష్టాః పృష్టేంశుపాతైరతినికటతయా దత్తదాహాతిరేక్ష
 రేకాహాక్రాంతకృత్స్న త్రిదివపథపుదుశ్యేసశోషాః శ్రమేణ
 తీవ్రోదన్యాస్త్వరన్తామహితవిహతయే సప్తయః సప్తసప్తే
 రభ్యాశాకాశగజ్ఞాజలసరలగలావాన్న తాగ్రాననా వః

45

మత్వాన్యాన్పార్శ్వ తోశ్వాన్ స్ఫుటికతటదృపద్ధృష్టదేహా ద్రవన్తీ
 వ్యస్తేహాన్యస్తసంద్యేయమితి మృదుపదా పద్మ రాగోపలేషు
 సా దృశ్యాదృశ్యమూర్తిర్మరకతకటకే క్లిష్టసూతా సుమేరో
 యూర్ధన్యావృత్తిలబ్ధద్రువగతిరవతు బ్రద్ధ వాహావలిర్వః

46

హేలాలోలం వహన్తీ విషధరదమనస్యాగ్రజేనావకృష్టా
 స్వర్వాహిన్యా సుదూరం జనితజవజయా స్వన్దనస్య స్వదేన
 నిర్వాజం తాయమానే హరితిమని నిజే స్పీతఫేనాహితశ్రీ
 రశ్రేయాంస్యశ్యపన్తిః శమయతు యమునేవాపరా తాపనీ వః

47

మార్గోపాన్తే సుమేరోర్ను వతి కృతనతౌ నాకథామ్నాం నికాయే
 వీక్య వ్రీడానతానాం ప్రతికుహరముఖం కింనరీణాం ముఖాని
 సూతేసూయత్యపీపజ్జడగతి వహతాం కంధరార్దైర్వలద్భి
 ర్వాహానాం వ్యస్యతాద్వః సమమసమహర్షేషితం కల్మషాణి

48

దున్వన్తో నీరదాలీర్ని జరుచిహరితాః పార్శ్వ యోః పక్షతుల్య
 స్తాలూతానైః ఖలీనైః ఖచితముఖరుచశ్చోతతా లోహితేన
 ఉడ్డీయేవ వ్రజన్తో వియతి గతివశాదర్కవాహాః క్రియాసుః
 క్షేమం హేమాద్రిప్యద్రుమశిఖరశిరఃశ్రేణిశాఖాశుకా వః

49

ప్రాతఃశైలాగ్రరస్నే రజనిజవనికాపాయసంలక్ష్యలక్ష్యే
 ర్విక్షిప్తాపూర్వపుష్పాన్జలిముడునికరం సూత్రధారాయమాణః
 యామేష్వన్మేష్వివాహ్నాః కృతరుచిషు చతుర్వేవ జాతప్రతిష్ఠా
 మవ్యాత్ప్రస్తావయన్వో జగదటనమహానాటికాం సూర్యసూతః: 50

ఆక్రాన్త్యా వాహ్యమానం పశుమివ హరిణా వాహకోగ్యో హరిణాం
 భ్రామ్యంతం పక్షపాతజ్జగతి సమరుచి: సర్వకర్మైకసాక్షీ
 శత్రుం నేత్రశుతీనామవజయతి వయోజ్యేష్ఠభావే సమేపి
 స్తామ్నాం ధామ్నాం నిధిర్య: స భవదఘనుదే నూతన: స్తాదనూరు: 51

దత్తార్హైర్దూరనమైర్వియతి వినయతో వీక్షిత: సిద్ధస్థారైః
 సానాధ్యం సారధిర్య: స దశశతరుచే: సాతిరేకం కరోతు
 ఆపీయ ప్రాతరేవ ప్రతతహిమపయ:స్యన్దినీరిన్దుభాసో
 య: కాష్ఠాదీపనోగ్రే జడిత ఇవ భృశం సేవతే పృష్ఠతోర్కమ్ 52

మున్చన్ రశ్మీన్దినాదౌ దినగమసమయే సంహరంశ్చ స్వతన్త
 స్తోత్రప్రఖ్యాతవీర్యోవిరతహరిపదాక్రాన్తిబద్ధాభియోగ:
 కాలోత్కర్షాల్లఘుత్వం ప్రసభమదిపతౌ యోజయన్వో ద్విజానాం
 సేవాప్రీతేన పూష్ణాత్మసమ ఇవ కృతస్తాయతాం సోరుణో వ: 53

శాత: శ్యామాలతాయా: పరశురివ తమోరణ్యవహ్నో రివార్చి:
 ప్రాచ్యేవార్గే గ్రహీతుం గ్రహకుముదవనం ప్రాగుదస్తోగ్రహస్త:
 ఏక్యం భిన్దన్యూభూమ్యోరవధిరివ విధాతేవ విశ్వప్రబోధం
 వాహానాం వో వినేతా వ్యపనయతు విపన్నా మ ధామాధిపస్య 54

పౌరస్యస్తోయదర్తో: పవన ఇవ పతత్పావకస్యేవ ధూమో
 విశ్వస్యేవాదిసర్గ: ప్రణవ ఇవ పరం పావనో వేదరాశై:
 సంధ్యాన్యత్యోత్సవేచ్ఛోరివ మదనరిపోర్వన్దినాన్దీనినాద:
 సౌరస్యాగ్రే సుఖం వో వితరతు వినతానన్దన: స్యన్దనో వ: 55

పర్యాప్తం తప్తదామీకరకటకతట్ క్లిష్టశీతేతరాంశా
 వాసీదత్యన్దనాశ్వానుకృతిమరకతే పద్మ రాగాయమాణ:
 య: సోత్కరాం విభూషాం కురుత ఇవ కులక్ష్యాభృదేశస్య మేరో
 రేనాంస్యహ్నాయ దూరం గమయతు స గురు: కాద్రవేయద్విషో వ: 56

నీత్వాశ్వాన్సప్త కక్షా ఇవ నియమవశం వేత్రకల్పప్రతోద
 స్తూర్ణం ధ్వాన్తస్య రాశావితరజన ఇవోత్సారితే దూరభాజి
 పూర్వం ప్రష్టో రథస్య క్షితిభృదదిపతీన్దర్శయంస్త్రాయతం వ
 ేత్సైలోక్యాస్థానదానోద్యతదివసపతే: ప్రాకృతీహారపాల: 57

వజ్రిజ్ఞాతం వికాసీక్షణకమలవనం భాసి నాభాసి వహ్నే!
 తాతం న్వాశ్వపార్శ్వాన్నయ యమ! మహిషం రాక్షసా వీక్షితా: స్థ
 సప్తీన్సిజ్ఞ ప్రచేతే! పవన! భజ జవం విత్తపావేదితస్త్వం
 వన్దే శర్వేతి జల్పన్ప్రతిదిశమధిపాన్పాతు పూష్ణోగ్రణీర్వ: 58

పాశానాశాన్తపాలాదరుణ వరుణతో మా గ్రహీ: ప్రగహార్థం
 త్యష్టాం కృష్ణస్య చక్రే జహిహి నహి రథో యాతి మే నైకచక్ర:
 యోక్తుం యుగ్యం కుముచ్చై:శ్రవసమభిలషస్యష్టమం వృత్రశత్రో
 స్కృక్తాన్యాపేక్షవిశ్వోపకృతిరివ రవి: శాస్తీ యం సోవతాద్వ: 59

నో మూర్చ్ఛా చ్చిన్న వాన్చ: శ్రమవివశవపురై వ నాప్యాస్యశోషీ
 పాన్ధ: పద్వేతరాణి క్షపయతు భవతాం భాస్వతోగ్రేసర: స:
 య: సంశ్రిత్య త్రిలోకీమటతి పటుతరైస్తాప్యమానో మయూఖై
 రారాదారామలేఖామివ హరితమణిశ్యామలామశ్వపన్కిమ్ 60

సీదన్తోన్తర్ని మజ్జజ్జడఖురముసలా: సైకతే నాకనద్యా:
 స్కన్దన్త: కన్దరాళీ: కనకశిఖరిణో మేఖలాసు స్థలన్త:
 దూరం దూర్వాస్థలోత్కా మరకతదృపది స్థాస్స వో యన్న యాతా:
 పూష్ణోశ్యా: పూరయ్యున్సెన్తదవతు జవన్వైర్లుంకృతేనాగ్రహూ వ: 61

పీనోరల హ్రీరితాభైశ్చ రమఖురపుటాగ్రస్థితై: ప్రాతరద్రా
 వాదీర్హాశ్చైరుదస్తో హరిభిరపగతాసంఘని:శబ్దచక్ర:
 ఉత్తానానూరుమూర్ధావనతిహరభవద్విప్రతీపప్రణామ:
 ప్రాప్యే శ్రేయో విధత్తాం సవితురవతరన్వోమవీధీం రథో వ: 62

ధ్యాన్తోఘద్వంసదీక్షావిధిపటు వహతా ప్రాకృహస్తం కరాణా
 మర్యణ్ణా యో గరిష్ఠు: పదమతులముపానీయతాధ్యాసనేన
 స శ్రాన్తానాం నితాన్తం భరమివ మరుతామక్షమాణాం విసోఢుం
 స్కన్దాత్స్కన్దం వ్రజన్వో వృజనవిజితయే భాస్వత: స్కన్దనోస్తు 63

యోక్త్రీభూతాన్యగస్యగ్రసితుమివ పురో దన్దశూకాన్దధానో
 ద్వేధావృస్తామ్బువాహావళివిహితబృహత్పక్షవిక్షేపశోభ:
 సావిత్ర: స్కన్దనోసా నిరతిశయరయప్రీణితానూరురేన:
 క్షేపీయో వో గరుత్మా నివ హరతు హరీచ్ఛావిధేయప్రచార: 64

ఏకాహేనైవ దీర్ఘాం త్రిభువనపదవీం లన్వన్ యో లఘిష్ఠః
 పృష్ఠే మేరోర్గరీయాన్ దలితమణిదృపత్త్వింషి పింపచ్చిరాంసి
 సర్వస్యైవోపరిష్టాదథ చ పునరథర్తాదివాస్తాద్రిమూర్ధ్ని
 బ్రద్నుస్యావ్యాత్స ఏవం దురథిగమపరిస్పన్దనః స్పన్దనో వః 65

దూర్ఘస్థాగ్యగ్రహాణి ద్వజపటపవనాన్దోళితేనూని దూరం
 రాహౌ గ్రాసాభిలాషాదనుసరతి పునర్దూత్తచక్రవృథాని
 శ్రాంతాశ్వశ్వాసహేలాదుతవిబుధదునీనిర్ధరామ్భాంసి భద్రం
 దేయాసుర్వో దవీయో దివి దివసపతేః స్పన్దనప్రస్థితాని 66

అక్షే రక్షాం నిబధ్య ప్రతిసరవలయైరోజయన్స్తో యుగాగ్రం
 దూఃస్తమ్బే దగ్ధదూపాః ప్రహితసుమనసో గోచరే కూబరస్య
 చర్చాశ్చక్రే చరన్స్తో మలయజపయసా సిద్ధవద్వస్త్రీసంధ్యం
 వన్దన్తే యం ద్యుమార్గే స నుదతు దురితాన్యంశుమత్య్స్పన్దనో వః 67

ఉత్కీర్ణస్వర్ణరేణుద్రుతఖురదళితా పార్శ్వ యోః శశ్వదశ్వై
 రశ్రాన్తభ్రాన్తచక్రమనిఖిలమిలన్నే మినిమ్నా భరేణ
 మేరోర్మూర్ధన్యఘం వో విఘటయతు రవేరేకవీధీ రథస్య
 స్వోష్మోదక్రామ్బురిక్తప్రకటితపులనోద్ధాసరా స్వర్ధునీవ 68

నన్తుం నాకాలయానామనిశమనుయతాం పద్ధతిః పన్క్తిరేవ
 క్షోదో నక్షత్రరాశేరదయరయమిలచ్ఛక్రపిష్ఠస్య దూళిః
 హేషాహ్వాదో హరీణాం సురశిఖరిదరీః పూరయన్నే మినాదో
 యస్యావ్యాత్తీవ్రభానోః స దివి భువి యథా ఒవ్యక్రచిహ్నా రథో వః 69

ని:స్పన్దానాం విమానావళివితతదివాం దేవవృన్దారకాణాం
 వృన్దైరానన్దసాన్దోద్యమమపి వహతాం విన్దతాం విన్దతాం వన్దితుం నో
 మన్దాకిన్యామమన్ద: పులినభృతి మృదుర్మన్దరే మన్దిరాభే
 మన్దారైర్మణ్ణితారం దధదరి దినకృత్యన్దన: స్తోన్ముదే వ: 70

చక్రీ చక్రారపన్కిం హరిరపి చ హరీన్ దూర్జటిర్దూర్జజ్ఞాన్తా
 నక్షం నక్షత్రనాథోరుణమపి వరుణ: కూబరాగ్రం కుబేర:
 రంహ: సంఘ: సురాణాం జగదుపకృతయే నిత్యయుక్తస్య యస్య
 స్తోతి ప్రీతిప్రసన్నో న్యహమహిమరుచే: సోవతాత్యన్దనో వ: 71

నేత్రాహీనేన మూల్ విహితపరికర: సిద్ధసాద్వైర్మరుద్భి:
 పాదోపాన్తే స్తుతోలం బలిహరిరభసాకర్షణాబద్ధవేగ:
 భ్రామ్యన్ వ్యోమామ్బురాశావశిశిరకిరణస్యన్దన: సంతతం వో
 దిశ్యాల్లక్ష్మీ మపారామతులితమహిమేవాపరో మన్దరాద్రి: 72

యజ్ఞాయో బీజమహ్నా మపహతతిమిరం చన్ద్రుషామన్దనం యద్
 ద్వారం యన్ముక్తిభాజాం యదఖిలభువనజ్యోతిషామేకమోక:
 యద్భుష్ట్యమ్భోనిధానం ధరణిరససుధాపానపాత్రం మహద్య
 ద్దిశ్యాదేశస్య భాసాం తదవికలమలం మజ్గళం మణ్డలం వ: 73

వేలావర్ధిష్ఠు సిన్దో: పయ ఇవ ఖమివార్ధోద్ధతాగ్యగ్రహూడు
 స్తోకోద్భిన్న స్వచిహ్నా ప్రసవమివ మధోరాస్యమస్యన్మనాంసి
 ప్రాత: పూష్ణోశుభాని ప్రశమయతు శిర:శేఖరీభూతమద్రే:
 పారస్యస్యోద్గభస్తిస్తితిమితతమతమ:ఖండనం మణ్డలం వ: 74

ప్రాత్యుత్తస్తప్రహామోజ్జ్వలరుచిరచల: పద్మ రాగేణ యేన
 జ్యాయ: కింజల్కపుష్పో యదలికులశితేరమ్బరేన్ద్రీవరస్య
 కాలవ్యాళస్య చిహ్నం మహితతమమహూమూర్ధ్ని రత్నం మహాద్య
 ద్దీప్తాంశో: ప్రాతరవ్యాత్రదవికలజగన్మణ్డనం మణ్డలం వ: 75

కస్తాతా తారకాణాం పతలి తనురవశ్యాయబిన్దుర్యధేన్దు
 ర్విద్రాణా దృక్ష్వా రేరురసి మురరిపో: కౌస్తుభో నోద్గభస్తి:
 వహ్నా: సాపహ్నా వేవ ద్యుతిరుదయగతే యత్ర తన్మణ్డలం వో
 మార్తణ్డీయం పునీతాద్దివి భివి చ తమాంసేవ మృష్ణన్మహాంసి 76

యత్ప్రాచ్యం ప్రాచ్ఛకాస్తీ ప్రభవతి చ యత: ప్రాచ్యసాపుజ్జిహానా
 దిద్ధిం మధ్యే యదహ్నా భవతి తతరుచా యేన చోత్పాద్యతేహ:
 యత్సర్వాయేణ లోకానవతి చ జగతాం జీవితం యచ్చ తద్వో
 విశ్వానుగ్రాహి విశ్వం సృజదపి చ రవేర్మణ్డలం ముక్తయేస్తు 77

శుప్యన్యూడానుకారా మకరవసతయో మారవీణాం స్థలీనాం
 యేనోత్తప్తా: స్ఫుటన్తస్తడితి తిలతులాం యాన్యగేన్ద్రా యుగాన్తే
 తచ్చణ్డాశోరకాణ్డత్రిభువనదహనాశజ్యయా ధామ కృచ్ఛాత్
 సంహృత్యాలోకమాత్రం ప్రలఘు విదదత: స్తాన్ముదే మణ్డలం వ: 78

ఉద్యద్భూద్యానవాప్యం బహుళతమతమ:పజ్యపూరం విదార్య
 ప్రోద్భిన్నం పత్రపార్శ్వే ష్యవిరళమరుణచ్ఛాయయా విస్ఫురన్త్యా
 కళ్యాణాని క్రియాద్య: కమలమివ మహాన్మణ్డలం చణ్డభానో
 రన్వీతం తృప్తిహేతోరసకృదకికులాకారిణా రాహుణా యత్ 79

చక్షుర్దక్షద్విషో యన్న తు దహతి పురః పూరయత్యేవ కామం
 నాస్తం జుష్టం మరుద్భిర్దదిహ నియమినాం యానపాత్రం భవాభౌ
 యద్వేతశాన్తి శశ్వద్బ్రుమదపి జగతాం భ్రాన్తిమభ్రాన్తి హన్తి
 బ్రద్న స్యాఖ్యాద్విరుద్ధక్రియమథ చ హితాధాయి తన్మణ్ణలం వ: 80

సీదై: సిద్ధాన్తమిశం శితవిధి విబుధైశ్చారణైశ్చాటుగర్భం
 గీత్యా గన్ధర్వముఖ్యైర్ముహూరహిపతిభిర్యాతుధానైర్యతాత్మ
 సార్థం సాద్వైర్మునీనైర్ముదితమతమనో మోక్షీభి: పక్షపాతాత్
 ప్రాత: ప్రారమ్భమాణస్తతిరవతు రవిర్విశ్వవన్యోదయో వ: 81

భాసామాసన్న భావాదధికతరపటోశ్చక్రవాళస్య తాపా
 చ్చేదాదచ్చిన్న గచ్ఛత్తురగఖురపుటన్యాసనిలశక్యటజ్యై:
 ని:సంభస్యన్దనాభభ్రమణనికపణాప్తాతు వస్త్రప్రకారం
 తప్తాంశుస్తప్తరీక్షాపర ఇవ పరిత: పర్యటణాటకాద్రిమ్ 82

నో శుష్కం నాకనద్యా వికసితకనకామ్బోజయా భ్రాజితం తు
 ఘ్నుష్టా నైవోపభోగ్యా భవతి భృశతరం నన్దనోద్యానలక్ష్మీ:
 నో శృభాణి ద్రుతాని ద్రుతమమరగిరే: కాలధౌతాని ధౌతా
 నీధం ధామ ద్యుమార్గే మ్రదయతి దయయా యత్ర సోర్కోవతాద్వ: 83

ద్వాన్తస్త్రివాన్తహేతుర్న భవతి మలినైకాత్మన: పాప్మనోపి
 ప్రాక్యాదోపాన్తభాజాం జనయతి న పరం పజ్కజానాం ప్రబోధమ్
 కర్తా ని:శ్రేయసానామపి న తు ఖలు య: కేవలం వాసరాణాం
 సోవ్యాదేకోద్యమేచ్ఛావిహితబహుబృహాద్విశ్వకార్యోర్యమా వ: 84

లోటల్లోష్టావిచేష్ట: శితశయనతలో ని:సహీభూతదేహ:
 సందేహీ ప్రాణితవ్యే సపది దశ డిశ: ప్రేక్షమాణోన్దకారా:
 ని:శ్వాసాయాసనిష్ఠ: పరమపరవశో జాయతే జీవలోక:
 శోకేనేవాన్యలోకానుదయకృతి గతే యత్ర సోర్కోవతాద్య: 85

క్రామల్లోలోపి లోకాస్తదుపకృతికృతావాశిత: సైర్యకోటిం
 నృణాం దృష్టిం విజిహ్నం విదధదపి కరోత్యంతరత్యంతభద్రామ్
 యస్తాపస్యాపి హేతుర్భవతి నియమినామేకనిర్వాణదాయీ
 భూయాత్య ప్రాగవస్థాధికతరపరిణామోదయోర్క: శ్రీయే వ: 86

వ్యాపన్నర్తుర్న కాలో వ్యభిచరతి ఫలం నౌషదీర్వృష్టిరిష్టా
 నైష్టైస్తుప్సన్తి దేవా నహి వహతి మరున్ని ర్మలాభాని భాని
 ఆశా: శాంతా న భిన్దన్యవధిముదధయో బిభ్రతి క్షాభూత: క్షాం
 యస్త్వైంసైలోక్యమేవం న చలతి తపతి స్తాత్య సూర్య: శ్రీయే వ: 87

క్షైలాసే కృత్తివాసా విహరతి విరహత్రాసదేహోఽధకాన్త:
 శాన్త: శేతే మహాహావధిజలది వినా చద్యనా పద్యనాభ:
 యోగోద్భోగైకతానో గమయతి సకలం వాసరం స్వం స్వయంభూ
 ర్భూరిత్రైలోక్యాచిన్తాభృతి భువనవిభౌ యత్ర భాస్వాన్స వోవ్యాత్ 88

ఏతద్యన్మణ్డలం ఖే తపతి దినకృతస్తా ఋచోర్చీషి యాని
 ద్యోతన్తే తాని సామాన్యయమపి పురుషో మణ్డలేణుర్యజుంషి
 ఏవం యం వేద వేదత్రితయమయమయం వేదవేదీ సమగ్రో
 వర్గం స్వర్గాపవర్గప్రకృతిరవికృతి: సోస్తు సూర్య: శ్రీయే వ: 89

నాకొకఃప్రత్యనీకక్షతిపటుమహసాం వాసావగ్రేసరాణాం
 సర్వేషాం సాధు షాతాం జగదిదమదితేరాత్మజత్వే సమేపి
 యేనాదిత్యాభిధానం నిరతిశయగుణైరాత్మని న్యస్తమస్తు
 స్తుత్వైస్త్రిలోక్యవన్దాస్త్రీదశమునిగణైః సోంశుమాజ్ శ్రేయసే వః 90

భూమిం ధామ్నో భివృష్యా జగతి జలమయీం పావనీం సంస్కృతావ
 ప్యాగ్నే యీం దాహశక్త్యా ముహూరపి యజమానాం యథాప్రార్థితార్థైః
 లీనామాకాశ ఏవామృతకరఘటితాం ధ్వాంతపక్షస్య పర్వ
 ణ్యేవం సూర్యోష్ఠభేదాం భవ ఇవ భవతః పాతు బిభ్రత్స్వ మూర్తిమ్ 91

ప్రాక్యాలోన్నిద్రపద్మాకరపరిమళనావిర్భవత్పాదశోభో
 భక్త్యా త్యక్తోరుఖేదోద్గతి దివి వినతాసూనునా నీయమానః
 సప్తాశ్వాప్తాపరాంతాన్యధిక్రమమధరయన్యో జగన్తి స్తుతోలం
 దేవైర్దేవః స పాయాదపర ఇవ మురారాతిరహ్నం పతిర్వః 92

యః స్రష్టాషాం పురస్తాదచలవరసమభ్యున్న తేర్థేతురేకో
 లోకానాం యస్త్రయాణాం స్థిత ఉపరి పరం దుర్విలన్వేన ధామ్నా
 సద్యః సిద్ధ్యై ప్రసన్న ద్యుతిశుభచతురాశాముఖః స్తోద్వీభక్తో
 ద్వేధా వేధా ఇవావిష్కృతకమలరుచిః సోర్చిషామాకరో వః 93

సాద్రిద్యూర్వీనదేశా దిశతి దశ దిశో దర్శయన్ప్రాగ్భృశో యః
 సాదృశ్యం దృశ్యతే నో సదశశతదృశి త్రైదశే యస్య దేశే
 దీప్తాంశుర్వః స దిశ్యాదశివయుగదశాదర్శితద్వాదశాత్మా
 శం శాస్త్ర్యాంశ్చ యస్యాశయవిదతిశయాద్దన్దశూకాశనాద్యః 94

తీర్థాని వృద్ధకాని హృదనదసరసీన్ధిరామ్బోజినీనాం
 నోదన్వన్తో నుదన్తి ప్రతిభయమశుభశ్వభ్రపాతానుబన్ధి
 ఆపో నాకాపగాయా అపి కలుపముషో మజ్జతాం నైవ యత్ర
 త్రాతుం యాతోన్యలోకాన్ స దిశతు దివసస్సైకహేతుర్హితం వ: 95

ఏతత్పాతాలపజ్యఘ్రతమివ తమస్సైవైకముధాడమాసీ
 దప్రజ్ నాతాప్రతర్కం నిరవగతి తథాలక్షణం సుప్తమన్తః
 యాద్యక్ష్మప్టే: పురస్తాన్ని శి నిశి సకలం జాయతే తాద్యగేవ
 త్రైలోక్యం యద్వియోగాదవతు రవిరసా సర్గతుల్యోదయో వ: 96

ద్వీపే యోస్తాచలోస్మిన్భవతి ఖలు స ఏవాపరత్రోదయాద్రి
 ర్యా యామిన్యజ్జ్వలేన్ద్రుద్యతిరిహ దివసోన్యత్ర తీవ్రాతప: స:
 యద్వశ్యో దేశకాలావితీ నియమయతో నో తు యం దేశకాలా
 వవ్యాత్స స్వప్రభుత్వాహితభువనహితో హేతురహ్నా మినో వ: 97

వ్యగ్రైరర్కగ్రహేన్ద్రుగ్రసనగురు భరైర్నో సమగ్రైరుదగ్రై:
 ప్రత్యగ్రైరీషదుగ్రైరుదయగిరిగతో గోగణైర్గౌరయన్ గామ్
 ఉధాఢార్చిర్విలీనామరనగరనగ్రావగర్భామివాహ్నా
 మగ్రే శ్రేయో విధతే గ్లపయతు గహనం స గ్రహగ్రామణీర్వ: 98

యోని: సామ్నాం విధాతా మధురిపురజితో ధూర్జటి: శంకరోసా
 మృత్యు: కాలోలకాయా: పతిరపి ధనద: పావకో జాతవేదా:
 ఇత్థం సమ్మా ఇవిత్థాదివదమృతభుజాం యా యద్యచ్ఛాప్రవృత్తా
 స్తాసామేకోభిదేయస్తదనుగుణగుణైర్వ: స సూర్యోవతాద్వ: 99

దివః కిం బాంధవః స్యాత్ప్రియసుహృదథవాచార్య ఆహూస్విదర్యో
రక్షా చక్షుర్ము దేవో గురురుత జనకో జీవితం బీజమోజః
వీవం నిర్ణయతే యః క ఇవ న జగతాం సర్వథా సర్వదాసౌ
సర్వాకారోపకారీ దిశతు దశశతాభీషురభ్యర్థితం వః

100

శ్లోకా లోకస్య భూత్యై శతమితి రచితాః శ్రీమయూరేణ భక్త్యా
యుక్తశ్చైతాన్పఠేద్యః సకృదపి పురుషః సర్వపాపైర్విముక్తః
ఆరోగ్యం సకవిత్వం మతిమతులబలం కాన్తిమాయుఃప్రకర్షం
విద్యామైశ్వర్యమర్థం సుతమపి లభతే సోత్ర సూర్యప్రసాదాత్

101

ఎక్కడైనా తప్పలు కనపడితే క్షమించి సరిదిద్దమని విన్నపము

Keywords: *sUrya Satakamu, soorya Satakam, Satakamulu, mayUra mahA
kavi gAru vrAsina sUrya Satakamu*